

UŽSIENIO KALBŲ MOKYMOSI POREIKIAI IR MOTYVACIJA

Algimantas Bagdonas, Irena Jankauskienė

Kauno kolegija

Anotacija. Straipsnyje pateikiama mokslinės literatūros apžvalga, nagrinėjanti užsienio kalbų mokymosi poreikius, siejamus su mokymosi motyvacija. Straipsnyje aptariami šiuolaikinį užsienio kalbų mokymąsi reglamentuojantys dokumentai, išryškinamas kalbų mokymosi aktualumas, atskleidžiama individo autonomijos svarba mokymosi procese. Nurodoma, kaip užsienio kalbų mokymosi procese susiję motyvacija, autonomija ir individo bei visuomenės poreikiai. Tyrimo rezultatai leidžia daryti išvadą, kad besimokantieji, siekiantys studijų rezultatų, privalo bendradarbiauti su bendramoksliais, išnaudoti mokymo įstaigos bei pedagogų teikiamas galimybes. Mokymo įstaiga privalo užtikrinti efektyvų grįžtamąjį ryšį kaip tiesioginį mokymosi kokybės elementą, kuris garantuoja efektyvų bendradarbiavimą mokymosi procese, taikomų metodų modernumą ir įvairovę, suinteresuotų šalių nuomonių derinimą, šiuolaikiškas mokymosi aplinkas. Straipsnyje atskleisti užsienio kalbų mokymosi poreikiai, pasireiškiantys per užsienio kalbų mokymosi svarbą ir aktualumą gyvenime, studijose, karjere. Besimokantysis, pasižymintis asmenine autonomija, sugeba mokytis tikslingai, savarankiškai, prisiimant atsakomybę už mokymosi rezultatus. Užsienio kalbų mokymosi motyvacija – esminis veiksnys, kuris padeda ugdytiniui orientuotis į tikslą, suvokti, kiek laiko reikės tikslui pasiekti, aktualizuoja būtinas žinias, sugebėjimus ir įgūdžius. Straipsnyje pateikiami apibendrinimai bei išvados gali būti pritaikyti tobulinant aukštosios mokyklos veiklą, siekiant išsiaiškinti studentų poreikius ir lūkesčius, norint pasiekti realių studijų rezultatų bei įtvirtinti individualiuosius savirealizacijos poreikius. Tyrimo taikyti mokslinės literatūros ir dokumentų analizės metodai.

Raktažodžiai: užsienio kalbų mokymosi poreikiai, mokymosi motyvacija, studijų rezultatai, autonomiškumas.

Įvadas

Aktualumas. Formuluojuojant atliekamo tyrimo metodologiją, remtasi mokslinėje literatūroje (Raasch, 1982, Rampillon, 1995, Spengler 1995, Aufenanger, 2006, Wittchen, 2012) atskleista užsienio kalbų mokymosi svarba, kalbų mokėjimo reikšmės sąsajas siejo su integruoto mokymo galimybėmis – dalyko dėstymo užsienio kalbomis prioritetais (Franzen, 2003; Wolff, 2012, Nikolov, 2009) bei strateginiais Europos Sąjungos dokumentais, reglamentuojančiais kalbų mokymąsi (Europos Komisijos Veiksmų planas, 2003; Komunikatas dėl daugiakalbystės, 2005; Nauja daugiakalbystės pagrindų strategija, 2005; ES Tarybos rezoliucija dėl Europos daugiakalbystės strategijos, 2008; Mokymosi visą gyvenimą memorandumas, 2001). Užsienio k. dėstymo aukštojoje mokykloje metodikos ypatumus motyvacijos aspektu nagrinėjo Raasch (1982), Wolff (2012), Rampillon (1995), Riemer (2001); esmines užsienio k. mokymosi problemas besimokančiojo autonomiškumo aspektu tyrė Donath (1998), Sarasin (1995), Spengler (1995), Aufenanger (2006), Hudson (2014). Pokyčiai šiuolaikinėje edukacinėje paradigmoje atsispindi užsienio kalbų mokymo ir mokymosi procesuose. Kaip teigia Spengler (1995), Nikolov (2009), Kleppin (2004), Gray (2013), užsienio k. mokymosi efektyvinimas siejamas su: individualiomis asmens savybėmis, asmeninės autonomijos samprata, pedagogine kompetencija, mokymosi metodų taikymu, mokymosi institucijos

vadybiniais veiksniais. Donath (1998) nuomone, kalbų mokymosi problemų įveikimas sietinas su motyvacijos didinimu bei pedagoginės sąveikos stiprinimu. Raasch (1982), Rampillon (1995), Spengler (1995), Saito, Horwitz (1999) teigimu, kalbų mokymosi problemų išvengiama, kai į užsienio kalbos komunikacines žinias žiūrima kaip į vientisą sistemą, kuri reikalauja, kad besimokantysis, vartodamas naują kalbą, pasirinktas lingvistines priemones (žinias apie teksto konstravimą) nuolat derintų su socialiniais reikalavimais komunikaciniam elgesiui (žiniomis apie tarpusavio bendravimą) ir su norimomis perteikti reikšmėmis ir mintimis (žiniomis apie minčių perteikimą). Anot Wolff (2012), Wendt (1996), Aufenanger (2006), Fischer (2014), motyvacija mokytis kalbų, pedagoginė sąveika, išreikšta pozityviu bendravimu mokymosi procese – tai veiksniai, palengvinantys užsienio kalbų mokymosi procesą. Aufenanger (2006) teigimu, studentams reikia išmokti, kaip mokytis, kad jie būtų atsakingi už savo mokymąsi. Jiems reikia mokėti susikalbėti, kai turimos lingvistinės žinios menkos, turėti gerų mokymosi įgūdžių, gebėti vertinti savo veiklą ir pažangą, identifikuoti ir spręsti mokymosi problemas. Užsienio kalbų dėstytojai ieško būdų, kaip sudominti studentus užsienio kalbų mokymusi, atsižvelgiant į edukacinės paradigmos kaitą. Užduočių programos studentams pateikiamos cikliška, o sunkumų, kuriuos studentai patys atskleidžia sekos aspektu, užduočių programos pateikiamos problemiško kontekste. Problemos mokantis įveikiamos tiek individualiai, remiantis asmeniniais gebėjimais ir pastangomis, tiek

bendradarbiaujant grupėse, tiek naudojantis mokymo įstaigos konsultacijomis bei mokymosi aplinkų galimybėmis (Fechner, 1994; Wolff, 2012; Klippel, 2016). Wittchen, 2012). Kohonen (2002) teigimu, asmeninis apsisprendimas, individualaus mokymosi tempo pasirinkimas, sietinas su asmenine besimokančiojo autonomijos raiška, laikytini vieni svarbiausių sėkmingo užsienio kalbų mokymosi veiksnių. Nagrinėjant sėkmingo kalbų mokymosi veiksnių raišką, galima ieškoti mokymosi aplinkų, mokymosi metodų, mokymosi motyvacijos, individualaus asmens apsisprendimo mokyti, traktuotino kaip individo autonomija, sąsajų, siejant šias sąsajas su visuomenėje pasireiškiančiais užsienio kalbų mokymosi ir mokėjimo poreikiais.

Tyrimo problema grindžiama šiais probleminiais klausimais: *kokie užsienio kalbų mokymosi poreikiai? Koks motyvacijos vaidmuo mokantis užsienio kalbų?*

Tyrimo objektas – užsienio kalbų mokymosi poreikiai ir motyvacija.

Tyrimo tikslas – atskleisti užsienio kalbų mokymosi poreikius ir motyvaciją.

Tyrimo uždaviniai:

1. Pagrįsti užsienio kalbų mokymosi poreikius.
2. Išryškinti užsienio kalbų mokymosi motyvacijos aktualumą.

Tyrimo metodai: mokslinės literatūros ir dokumentų analizė.

Užsienio kalbų mokymosi poreikiai

Viena svarbiausių individo komunikacinės kompetencijos sudedamųjų dalių yra užsienio kalbos mokėjimas. Taigi kaip užsienio kalbų mokymasis ugdo studentų komunikacinę kompetenciją? Europos Tarybos pateiktoje lingvistinėje politikoje daug dėmesio skiriama komunikacijai tarp šalių – Tarybos narių bendravimo kiekybei ir kokybei gerinti. Europos Tarybos ekspertai parengė šiuos pagrindinius kalbų mokymosi principus, teigiančius, kad: kalbos mokymasis yra skirtas - visiems, ne socialinio, kultūrinio, intelektualinio ar politinio elito išsaugojimui, o kiekvieno rytdienos Europos piliečio reikmėms ir teisėms; gyvenimui, tai ne gramatikos ir literatūros kūrinių formalios studijos, bet žinios, nuostatos ir mokėjimai, reikalingi bendravimui realiose situacijose; studentui, tenkinti besimokančiojo poreikius, interesus, būdo savybes ir galimybes, naudojant tinkamą mokomąją medžiagą ir metodus, kad įgyvendintume aiškius, prasmingus, tinkamus ir pasiekiamus programų uždavinius, kurie atsispindėtų ir egzamino turinyje, ir vertinimo formose.

Dokumentai, reglamentuojantys aukštojo mokslo kokybės reikalavimus, svarbų dėmesį skiria kalbų mokymuisi (Komunikatas dėl daugiakalbystės, 2005; Nauja daugiakalbystės pagrindų strategija, 2005; ES

Tarybos rezoliucija dėl Europos daugiakalbystės strategijos, 2008; Mokymosi visą gyvenimą memorandumas, 2001). Kalbų mokymasis ir mokėjimas traktuojamas kaip privaloma kokybės kategorija bei esminis dėmesys skiriamas mokymosi metodų įvairovei, besimokančiųjų motyvacijos skatinimui. Siekiant veiksmingiau įgyvendinti Bolonijos proceso uždavinius ir aukštųjų mokyklų strateginius tikslus, būtina aktyvinti mokslo tiriamąjį darbą, tobulinti studijų programas, stiprinti studentų bendrųjų ir specialiųjų kompetencijų formavimą, gerinti sistemingai atliekamų studentų ir kitų suinteresuotų šalių apklausų, kitokių tyrimų grįžtamąjį ryšį. Siekiant pagerinti studijų kokybę specializacijos disciplinų paskaitas studentams turėtų skaityti mokslinį darbą vykdantys dėstytojai, integruojantys į paskaitas ir kitas mokymosi formas, savo ir kitų mokslininkų naujausių tyrimų rezultatus. Šis procesas neįmanomas be kelių užsienio kalbų mokėjimo. Tradicines paskaitas tikslinga keisti veiksmingesniais mokymo būdais – mokymusi patyrimo būdu, diskusijų grupėse, naudojant verslo situacijų ir modelių demonstracinę priemonę, atvejo metodologiją (Franzen, 2003; Fischer, 2014). Kalbų mokomasi dėl asmeninių, profesinių, visuomeninių, praktinių siekių – svarbu, kad besimokančiajam kalbos mokymasis taptų poreikiu ir tęstųsi visą gyvenimą (Wendt, 1996; Aufenanger, 2006; Fischer, 2014).

Kalbų mokymosi uždavinys suvokiamas kaip įnašas siekiant tikslo atverti pasauliui Europos švietimo ir mokymo sistemas. ES remiasi pagrindiniu principu, kad kiekvienas žmogus turėtų mokėti ne tik gimtąją, bet ir dvi užsienio kalbas. Daug mažųjų ir vidutinių Europos įmonių kiekvienais metais praranda verslo galimybių tik dėl kalbos įgūdžių ir kitų kultūrų pažinimo stokos (Aufenanger, 2006; Weber, Becker, 2000). Nors akivaizdu, kad anglų kalba išliks svarbiausia pasauline verslo kalba, vis dėlto kaip tik kitų kalbų mokėjimas atskirs pačius geriausius nuo vidutiniokų ir suteiks konkurencinį pranašumą. Kalbos reikalingos ne tik pardavimo apimtims didinti ir rinkodarai. Valstybių sienas kertantys pirminių produktų tiekimo srautai yra nė kiek ne mažesni nei tarptautinių paslaugų bei eksportuojamų gatavų gaminių srautai. Darbo rinka – ne mažiau globali. Įvairių kalbų ir kultūrų darbuotojus būtina integruoti. Iškeliama vizija – ateityje sumaniau naudotis kalbomis, pasiekti naujas tikslines grupes ir sukurti ilgalaikius strateginius santykius (Wolff, 2012; Kleppin, 2004). Siekiant kokybiško aukštojo mokslo, turi būti garantuotas studentų įtraukimas į savęs vertinimo procesą aukštojo mokslo institucijoje, išorinio vertinimo metu – į sudaromas ekspertų grupes. Ne mažiau svarbūs aukštojo mokslo kokybei socialiniai dalininkai (darbdaviai, absolventai), į kurių nuomonę,

rekomendacijas, pasiūlymus taip pat turi būti atsižvelgiama vidinio ir išorinio vertinimo metu. Europos komunikate (2009) pažymima, kad aukštojo mokslo uždavinys – sukurti tokią mokymosi aplinką, kurioje žinių įgijimas būtų neatsiejamas nuo savarankiškumo, kūrybiškumo ir verslumo. Vienas iš galimų būdų, užtikrinančių sėkmingą studentų mokymosi procesą, yra į studentą orientuotos mokymosi aplinkos kūrimas. Tokios aplinkos kūrimas tiesiogiai susijęs su išorine aplinka, t. y., aukštosios mokyklos sudaromų sąlygų, darančių įtaką studento veiklos realizavimui, mokymosi strategijos pasirinkimui, gebėjimų ir kompetencijų plėtojimui. Nustatyta **metodinių, materialųjų, finansinių ir žmogiškųjų išteklių vadybos svarba studijų kokybei**. Kaip rodo Europos universitetų praktika ir moksliniai tyrimai, tinkamos darbo sąlygos, motyvuojanti aplinka, kolegialus valdymas ir akademinės laisvės užtikrinimas motyvuoja akademinis darbuotojus. Užsienio kalbų mokymesi svarbią reikšmę atlieka tinkama mokymosi aplinka, leidžianti siekti palankių mokymosi rezultatų. Aukštoji mokykla, užtikrindama kokybės parametrus, remiasi Europos Sąjungos kokybės užtikrinimo dokumentais ir nutarimais, fiksuotais: Londono komunikate (2007) Berlyno komunikate (2003), Bolonijos procese (1999), Tiuningo projekte (Tuning Educational Structures in Europe, 2000), Salamankos deklaracijoje (1994) ir konferencijoje (2010). Aukštojo mokslo kokybės siekis neįmanomas be gero kalbų mokėjimo – tik tokiu būdu galimi studentų ir dėstytojų mainai, keitimasis informacija, patirties perėmimas, dokumentų studijavimas, tinkamų metodų ir medžiagos įsisavinimas. Studijų tikslai siejami su valstybės ir regiono plėtros perspektyva, darbo rinkos paklausa, darbdavių interesais, studentų poreikiais (Westerheijden, 2005).

Šiuolaikinio kalbų mokymosi traktuotėje pagrindinis pedagogo uždavinys yra palengvinti mokymąsi ir sudaryti studentams galimybę mokytis; studento vaidmuo aktyvus, jis ieško informacijos, pats rengia studijų kursą; didelis šaltinių skaičius ir įvairovė; auditorijos išdėstymas lankstus, keičiamas pagal veiklos auditorijose pobūdį; atliekant vertinimą, dalyvauja ir studentas, ir pedagogas; studentas ir pedagogas bendradarbiauja, siekdami, kad būtų mokomasi. 2008 m. Europos Tarybos priimta rezoliucija dėl Europos daugiakalbystės strategijos nurodo: daugiakalbystė yra svarbus kompleksinis klausimas, apimantis socialinius, kultūrinius, ekonominius, švietimo aspektus; skatinant daugiakalbystę svarbu propaguoti mažiau vartojamas Europos kalbas; daugiakalbystė padeda ugdyti kūrybiškumą, nes suteikiama galimybė susipažinti su kitais mąstymo, pasaulio supratimo ir vaizdavimo būdais. Daugiakalbystės strategijoje akcentuojamas kalbų mokymosi visą gyvenimą

stiprinimas ir išryškinami esminiai kalbų mokymosi uždaviniai - nuo ankstyvo amžiaus ir bendrojo lavinimo, o vėliau ir profesinio mokymo bei aukštojo mokslo studijų laikotarpiu stengtis užtikrinti įvairias ir kokybiškas kalbų mokymosi ir kultūrinio švietimo galimybes, kad būtų galima gerai išmokti bent dvi užsienio kalbas; daug dėmesio skirti kalbų mokytojų kvalifikacijos tobulinimui ir mokytojų kalbų mokėjimo stiprinimui siekiant skatinti nelingvistinių disciplinų mokymą užsienio kalbomis (integruotas dalyko ir kalbos mokymasis). Iškeltos šios prioritetinės veiklos: dėti pastangas stiprinant visų asmenų kalbų gebėjimų įgijimą ir nuolatinį tobulinimą formaliojo ir neformaliojo švietimo sistemoje bei savišvietos būdu; skatinti, kad daugiau dėmesio būtų skiriama kalbų mokėjimui darbuotojų karjeroje; dėti pastangas stiprinant visų asmenų kalbų gebėjimų įgijimą ir nuolatinį tobulinimą formaliojo ir neformaliojo švietimo sistemoje bei savišvietos būdu. Mokytis kalbų ir dalyvauti specialiuose kalbų kursuose gali visi studentai – kalbų mokymasis įtrauktas į jų studijų programas arba gali būti papildoma veikla. Užsienio kalbų mokymasis gali būti įdomus ir visą gyvenimą trunkantis užsiėmimas. Kalbų mokymasis teikia įvairiapusės naudos: nuo asmeninio tobulėjimo iki turtingesnių kelionių įspūdžių ir naujų karjeros perspektyvų.

Tinkamas studentų pasirengimas studijoms, savarankiškumas ir motyvacija mokytis lemia studijų proceso ir jo rezultato kokybę ir bendrą studentų pasitenkinimą studijomis. Pabrėžiami studentų bendrojo išsilavinimo pagrindai, gebėjimas savarankiškai studijuoti, komunikaciniai ir informaciniai, kritinio mąstymo, problemų sprendimo gebėjimai. Svarbiausi pedagoginio proceso veiksniai, lemiantys studijų kokybę: objektyvumas vertinant studentų žinias, mokymosi medžiagos kokybė, nuoseklus, suprantamas mokymosi medžiagos studentams pateikimas ir dėstytojų mokslinė kompetencija dėstomų dalykų srityje. Svarbiais pedagoginio proceso veiksniais laikytini: informacinių technologijų taikymas studijų procese, studentų konsultavimas dėl dėstomo dalyko ar rašto darbo ne paskaitų metu ir atsižvelgimas į studento nuomonę apie dėstomą dalyką (Riemer, 2001; Wittchen, 2012; Wolff, 2012; Hudson, 2014).

Atliekant užsienio kalbų mokymosi poreikių tyrimus nustatyta, kad, siekiant sėkmingo kalbų mokėjimo, akcentuojamas komunikacinės kompetencijos formavimas. Komunikacinių gebėjimų ugdymas priklauso nuo studentų poreikių. Be komunikacinių poreikių studentams reikia išmokti, kaip mokytis, kad jie būtų atsakingi už savo mokymąsi. Užduočių programos studentams pateikiamos cikliška, o sunkumų, kuriuos studentai patys atskleidžia, užduočių programos pateikiamos problemiško kontekste (Fechner, 1994; Wolff,

1992). Viena iš kliūčių akademiniam ir bendram mobilumui įvardijamas kompetencijų ir kvalifikacijų pripažinimo mechanizmų trūkumas. Christ (1998) teigia, kad autonomiškame mokymesi galima išskirti keturias vertinimo rūšis: savęs įsivertinimas, draugo įvertinimas, dėstytojo įvertinimas, išorinis įvertinimas. Savęs vertinimas yra savaimė suprantamas dalykas: svarbu įvertinti savo darbą pasirenkant veiklas, kurios padeda vystyti užsienio kalbos kompetenciją, kadangi besimokantysis turi būti atsakingas už savo veiklą. Mokėjimas kokybiškai įsivertinti save reikalauja laiko ir įgūdžių, kurių reikia tikslingai mokytis. Dirbdami grupėse, studentai aptaria vienas kito veiklą. Jie sulaukia kritinių pastabų, mokosi jas priimti, apmąstyti, daryti išvadas. Svarbų vaidmenį kalbų mokymesi atlieka informacinės technologijos (Tholin, 2007). Atskleidus kalbų mokymosi poreikius, iškyla gebėjimo mokytis, kalbų mokymosi motyvacijos, mokymosi aplinkos, bendradarbiavimo mokymosi procese klausimai. Kalbų mokymasis, išmokimas bei mokėjimas yra svarbus kompleksinis klausimas, apimantis socialinius, kultūrinius, ekonominius, švietimo aspektus; daugiakalbystė atlieka svarbų vaidmenį skatinant kultūrų įvairovę ir kultūrų dialogą Europoje; kalbų įvairovė suteikia pridėtinės vertės plėtojant įvairių šalių ekonominius santykius bei kultūrinius ryšius; daugiakalbystė padeda ugdyti kūrybiškumą, suteikiama galimybė susipažinti su kitais mąstymo, pasaulio supratimo ir vaizdavimo būdais. Kalbų politiką reglamentuojantys dokumentai akcentuoja studentų ir dėstytojų tarptautinio mobilumo skatinimą, siekiant jų dalykinės, komunikacinės ir tarpkultūrinės kompetencijos tobulinimo. Aukštosios mokyklos absolventas – konkurencingas darbo rinkoje asmuo. Užsienio kalbų mokėjimas šiame procese laikytinas vienu svarbiausių studento kompetencijos elementų, ugdomų studijų metu. Dėstytojo funkcija šiame procese - padėti studentams įgyti gebėjimus bendrauti profesinėje aplinkoje žodžiu ir raštu viena arba keliomis užsienio kalbomis.

Kalbų mokymosi poreikius sukelia tiek besikeičiančios gyvenimo situacijos, tiek besimokančiųjų galimybės. Dalykų dėstymas užsienio kalbomis, studentų ir dėstytojų mobilumas, poreikiai bendrauti bei skaityti literatūrą įvairiomis kalbomis aktualizuoja įvairių kalbų mokymąsi. Situacija Europos šalyse palanki kalbų mokymuisi, tai skatina tiek vykdoma kalbų politika, tiek akademiniai, tiek individualūs konkrečių asmenų poreikiai. Kalbų mokymosi poreikių patenkinimui sukurtos metodinės, mokymosi priemonės, rengiamos tarptautinio mokymosi galimybės. Besimokančiųjų ir kalbų dėstytojų bendradarbiavimas šiame procese aktualus siekiant išryškinti naujausią metodinę informaciją,

atliekant poreikių ir nuomonių tyrimus kalbų mokymosi procese.

Mokymosi motyvacijos aptarimas

Svarbus aspektas kalbų mokymesi – motyvacija. Aptariant motyvaciją mokantis kalbų, svarbu panagrinti motyvacijos sampratą. Jucevičienė (1996) mano, kad motyvavimas veiklai – tai asmenybės stimuliuojimas įvairiais poveikio metodais, turintis įtakos visuminei motyvacijai. Tai įvairių elgesio stimulų suderinimas, suvokta skatinanti jėga, kuri orientuoja ir paaiškina elgesį bei parodo veiksmą, kuris yra nukreiptas asmenybės motyvacijai sukelti. Gronlund (1985) tvirtina, kad žmonės negali motyvuoti vienas kito, bet, išsiaiškinę kitų žmonių motyvus, gali pasiūlyti jų patenkinimo būdus. Tad pedagogas negali priversti ugdytinio tapti smalsiu ar susidomėjusiu, tačiau pateikęs įdomią mokomąją medžiagą, patrauklius mokymo metodus gali sudominti ugdytinį ir tokiu būdu skatinti jį mokytis. Aktualų pedagogo tikslą – ne tik mokyti ugdytinį, bet ir formuoti teigiamus mokymosi motyvus akcentuoja Juška (1977). Tačiau, siekdamas motyvuotos besimokančiojo veiklos, dėstytojas turi išsiaiškinti aktualiausius ugdytinių poreikius bei mokymosi motyvus. Tai nelengva, nes dažniausiai žmogaus veiklą (elgesį) lemia ne vienas, bet keli, tarpusavyje glaudžiai susiję motyvai, dažnai sunku nustatyti aktualiausią iš jų. Ne visi motyvai yra įsisąmoninti.

Daugelis mokslininkų (Jovaiša, 1987; Jucevičienė, 1996; Laužikas, 1981; Minkutė, 1997) motyvo sąvoką įvardija kaip žmogaus veiklos priešastingumą bei motyvo sąvoką papildo įvairiais aspektais: Jovaiša (1987) akcentuoja asmenybės ir objekto sąveiką, Laužikas (1981) – individo aktyvumo išgyvenimus, Minkutė (1997) – veiksmo vidinį skatulį. Motyvų ir motyvacijos sampratos daugelio autorių (Butkienė, Kepalaitė; 1996; Jovaiša, 1987; Gučas, 1990) pateiktuose darbuose „persidengia“, tačiau visi sutinka, jog motyvacija tai – žmogaus vidinių ir išorinių formavimosi mechanizmų visuma. Butkienė, Kepalaitė (1996), Berliner, Gage (1994), Jovaiša (1987), Minkutė (1997), Kleppin (2004) sutinka, jog mokymosi motyvacija - varomoji jėga, kuri padeda ugdytiniui orientuotis į tikslą, suvokti, kiek laiko reikės tikslui pasiekti, aktualizuoja būtinas žinias, sugebėjimus ir įgūdžius, pažadina jo jautrumą pagalbai iš išorės, turi įtakos mokymosi kokybei ir mokymosi pasekmėms. Besimokančiųjų motyvacijai įtakos turi pedagogai, tėvų ir bendraamžių lūkesčiai, išreikšti tiesiogiai (pasakojant apie tai, kaip jiems sekėsi mokykloje). Rosser (1984), Gray (2013) nustatė, kad tarp pedagogų lūkesčių ir ugdytinių pasiekimų yra koreliacinis ryšys. Remdamasis Winterbottom (1958)

tyrimais, Rosser nurodo, kad motyvuotesni yra tie ugdytiniai, iš kurių tėvai tikisi gerų rezultatų. Didelę įtaką lūkesčiams susidaryti turi stereotipai (manoma, jog merginoms geriau sekasi mokytis kalbų). Tokie stereotipai veikia lūkesčius, o tuo pačiu mokymosi motyvaciją ir rezultatus. Hurrelmann (1993), Hudson (2014) tyrimų duomenimis, išskirtinis studentas yra tas, kuriam reikalingas specialus mokymas, atitinkantis jo mąstymo ar fizines savybes, socialinį elgesį, bendravimo sugebėjimus, įvairius sutrikimus. Kai kuriems asmenims reikia specialaus dėmesio, nes jų unikalūs savybių derinys neleidžia mokytis tradiciniu būdu. Gali atsitikti, kad besimokantysis pasižymi neeiliniais intelektualiniais sugebėjimais, todėl turi būti sudaromos specialios platesnės programos, skatinančios mokytis, plėtojančios jo gabumus. **Didžiausias dėmesys skiriamas ne mokymo procesui bei mokymo metodams, mokytojo vaidmeniui bei jo veiklai, bet mokymosi procesui, besimokančiojo veiklai ir į besimokantįjį orientuotam mokymui, mokymosi metodams, mokymosi stiliaus bei mokymosi strategijų analizei (Mačianskienė, 2004).** Motyvų ir motyvacijos sampratos daugelio autorių (Butkienė, Kepalaitė; 1996; Jovaiša, 1987) pateiktuose darbuose „persidengia“, tačiau visi sutinka, jog motyvacija tai – žmogaus vidinių ir išorinių formavimosi mechanizmų visuma. Butkienė, Kepalaitė (1996), Berliner, Gage (1994), Jovaiša (1987), Minkutė (1997), Klippel (2000) sutinka, jog mokymosi motyvacija - varomoji jėga, kuri padeda ugdytiniui orientuotis į tikslą, suvokti, kiek laiko reikės tikslui pasiekti, aktualizuoja būtinas žinias, sugebėjimus ir įgūdžius, turi įtakos mokymosi kokybei ir mokymosi pasekmėms.

Besimokančiojo autonomiškumo sąsajos su kalbų mokymosi kokybe. Vystydamas savo užsienio kalbos kompetenciją, studentas vykdo savo veiklos refleksiją. Anot Kohonen (2002), patyrimu grįstas mokymasis, refleksija yra viena svarbiausių mokymosi proceso sudedamųjų dalių. Intuityvi patirtis gauna prasmę per sąmoningą refleksiją ir abstraktų conceptualizavimą. Tholin (2008) teigia, kad autonomiškame mokymesi galima išskirti keturias vertinimo rūšis: savęs įsivertinimas, draugo įvertinimas, dėstytojo įvertinimas, išorinis įvertinimas. Savęs vertinimas yra lyg ir savaimė suprantamas dalykas. Svarbu įvertinti savo darbą pasirenkant veiklas, kurios padeda vystyti užsienio kalbos kompetenciją. Besimokantysis turi būti atsakingas už savo veiklą. Mokymo diferencijavimo atstovai (Šiaučiukėnienė, 1997) teigia, kad besimokantieji turi teisę pasirinkti mokymosi erdvę, vietą. Pasak McLaughlin (1997), tik atsargiai diagnozavęs besimokančiojo individualias vertybes, įsitikinimus, reakcijas, ugdytojas turi panaudoti šias žinias tolimesniam besimokančiojo horizontui

plėsti. Demokratiškas požiūris į diskusijas, ugdant besimokančiųjų autonomiškumą, skatinant tarpusavio supratimą, pagarbą kitų, mažumų nuomonei patvirtina teiginį apie sociokultūrinės pažinimo sąlygas, kai tik suprasdamas ir dalyvaudamas diskusijoje individas konstruoja individualų žinojimą. Šiuolaikinės edukacinės nuostatos orientuotos į tai, kad mokymasis remtųsi mokinio gebėjimais, vertybėmis, individualiais bruožais. Ugdymo procese dėstytojai padeda studentams išreikšti savo požiūrį, suvokti klaidingas nuostatas ir jas keisti naujomis, skatinančiomis asmenybės augimą. Tokiu būdu besimokantysis tampa besimokančiu visą gyvenimą asmeniu, todėl iškyla ugdymo formų ir metodų, darančių įtaką laisvo individo raiškai, paieškos klausimas. Helmke (1983), Klippel (2016) manymu, privaloma kalbėti apie konkretaus individo identiteto pripažinimą konkrečioje situacijoje. Šioje situacijoje svarbus dialogo, vedančio į diskusiją, atsiradimas. Priklausomai nuo besimokančiojo – pedagogų efektyvios sąveikos dialogas gali atsirasti arba ne. Pripažindami asmens unikalų egzistavimą, prioritetą teikdami pozityviam vertinimui, tinkamai organizavę ugdymosi procesą, įtraukdami į jį autonomiškumo elementus turintį individą, galime tikėtis sukūrę besimokančiojo saugumo, pripažinimo poreikius atliepančias edukacines aplinkas. Individo autonomiškumui skleistis sąlygos sudaromos, suteikiant sąlygas pasirinkti mokymosi aplinkas, mokomajame procese realizuojant savo polinkius, interesus, gebėjimus. Paul (1993) pabrėžia, kad autonominiam mąstymui formuotis įtaką daro kritinio mąstymo gebėjimų ugdymas. Vadinas, autonomiška asmenybė pasižymi laisvu, racionalių, kritiniu mąstymu. Autonomiškas individas geba analizuoti ir vertinti informaciją, siekia informaciją rinkti, suprasti. Svarbu taip organizuoti ugdymo procesą, kad besimokantieji, remdamiesi įvairiais šaltiniais, ieškotų sprendimų analizės būdu. Autonomiškas besimokantysis geba pasirinkti tinkamus mokymosi metodus, orientuotus į efektyvų išmokimą, pasinaudojant esamomis mokymosi aplinkomis. Išryškėja, kad kalbų mokymosi motyvacija – tai dalis bendrosios mokymosi motyvacijos, todėl, motyvuojant besimokantįjį kalbų mokymuisi, svarbu: sudominti asmenį, ugdyti besimokančiojo autonomiškumą, pasireiškiantį savarankiškumu, atsakingumu už savo mokymosi rezultatus, išsiaiškinti išmoktos kalbos pritaikomumo galimybes. Kalbų mokymosi motyvacija neatsiejama nuo teisingo vertinimo ir įsivertinimo, gebėjimo mokytis individualiai ir grupėse (Spengler, 1995; Nikolov, 2009). Grįžtamojo ryšio svarba laikoma esminiu motyvatoriumi, nes besimokantysis koreguoja savo mokymąsi, įsivertina savo kompetencijas,

diskutuoja bei atlieka savo mokymosi refleksiją. Todėl tiek mokantis individualiai, tiek grupėse, svarbus bendradarbiavimo tarp dėstytojo ir besimokančiojo procesas. Patirties perėmimas, diskusijos vyksta tuo pačiu metu, kaip ir naujos medžiagos įsisavinimas. Mokymosi formų ir metodų įvairovės tinkamas pasirinkimas priklauso tiek nuo dėstytojo kompetencijos, tiek nuo besimokančiojo galimybių. Tinkamiausių metodų parinkimas konkrečiam asmeniui – vienas iš esminių veiksmų, motyvuojančių kalbų mokymąsi, nes kiekvienas individas mokosi skirtingai, o autonomiškas besimokantysis sugeba, patartas dėstytojo, pasirinkti geriausią mokymosi būdą, tempą, vietą. Taigi užsienio kalbų mokymosi motyvaciją galima apibūdinti kaip procesą, kuris padeda besimokančiajam orientuotis į tikslą, suvokti, kiek laiko reikės besimokančiajam orientuotis į tikslą, suvokti kiek laiko reikės tikslui pasiekti, ar reikės pastiprinimo ir kokio, aktualizuoja būtinas besimokančiojo žinias, sugebėjimus ir įgūdžius, pažadina jautrumą pagalbai iš išorės, turi įtakos mokymosi kokybei ir mokymosi pasekmėms.

Svarbiausi pedagoginio proceso veiksniai, lemiantys užsienio kalbų mokymosi kokybę: objektyvumas vertinant studentų žinias, studentams pateikiamos mokymosi medžiagos kokybė, nuoseklus, suprantamas mokymosi medžiagos studentams pateikimas ir dėstytojų mokslinė kompetencija dėstomų dalykų srityje. Į mokymosi pasiekimus orientuotose studijose vis daugiau reikšmės įgyja studento aktyvumą skatinantieji mokymo ir mokymosi metodai ir pasiekimų vertinimas. Keičiasi studento ir dėstytojo vaidmenys: dėstytojas yra studento partneris ir studijų organizatorius, užtikrinantis savarankiško mokymosi galimybių įvairovę; kita vertus, studentas pats prisiima atsakomybę už savo studijų rezultatus. Aukštojoje mokykloje mokant užsienio kalbos dėmesys kreipiamas studento komunikacinės kompetencijos ugdymui. Siekiama, kad studentai turėtų mokymosi motyvus ir norėtų išmolti svetimą kalbą plėsdami savo žinias ir patirtį. Studentų komunikaciniai gebėjimai ugdomi įtraukiant juos į daugybę prasmingų, realių, vertingų ir pasiekiamų užduočių atlikimą, o tai stiprina jų pasitenkinimą ir pasitikėjimą savimi. Komunikacinis kalbų mokymasis pabrėžia studento gebėjimo ugdymą ir norą tinkamai bei taisyklingai vartoti svetimą kalbą efektyviam bendravimui. Be komunikacinių poreikių, studentams reikia išmolti, kaip mokytis, kad jie būtų atsakingi už savo mokymąsi. Jiems reikia mokėti susikalbėti, kai turimos lingvistinės žinios menkos, turėti gerų mokymosi įgūdžių, gebėti vertinti savo veiklą ir pažangą, identifikuoti ir spręsti mokymosi problemas. Aukštojoje mokykloje užsienio kalbų pratybų metu siekiama sukurti

tinkamą bendravimo atmosferą. Tam reikia drąsinančio socialinio kultūrinio klimato, kad kiekvienas studentas įsitrauktų į aktyvią veiklą, žinotų, kad yra gerbiamas kaip individas su savo pažiūromis, interesais, stipriomis ir silpnomis ypatybėmis, pasirinktu mokymosi stiliumi.

Tyrimai rodo, kad egzistuoja objektyvios problemos, apsunkinančios motyvacijos sklaidą kalbų mokymesi. Studentai neadekvačiai vertina savo turimas užsienio kalbos žinias (linkę pervertinti savo žinias). Išskyla vertinimo problema: studentai, išmokę bendrinę kalbą, tačiau neįsisavinę specialybės kalbos ypatumų, mano esą vertinami neobjektyviai. Išskyla konfliktų galimybė. Studentų motyvacijos stoka neduoda pageidaujamo rezultato. Nevienodas studentų kalbos mokėjimo lygis ir motyvacija apsunkina dėstytojo darbą grupėje. Kai kuriais atvejais nesusiformavę savarankiško darbo įgūdžiai, reikalingi mokantis užsienio kalbų (Bagdonas, Jankauskienė, Zinkevičienė, 2009). Mokant kalbų suaugusiuosius, svarbu atkreipti dėmesį į kalbos panaudojimo realiaame kontekste galimybes kaip svarbų motyvatorių, o kai kuriems asmenims kalbų mokymasis gali būti malonus kaip naujo dalyko išmokimas bei mokymosi procesas. Analizuojant kalbų mokymosi efektyvumo sąsajas su mokymosi motyvacijos raiška bei individo autonomiškumo ugdymosi sąlygomis galima teigti, kad kalbų mokymasis yra svarbus kiekvieno asmens, taip pat pedagogo, dirbančio aukštojo mokslo institucijoje, kompetencijos elementas. Kalbų mokėjimas, sistemingas mokymasis, kalbinės kompetencijos kėlimas – besimokančios asmenybės požymis. Pedagogas, mokantis studentus, privalo mokytis pats, kelti kvalifikaciją, mokėti kelias užsienio kalbas, gebėti skaityti paskaitas užsienio kalbomis, dalyvauti kvalifikacijos renginiuose užsienyje, bendradarbiauti su įvairių šalių partneriais (studentais ir dėstytojais). Pedagogams svarbu išsiaiškinti užsienio kalbų mokėjimo situaciją mokymosi įstaigoje, gebėti atlikti situacijos, gebėjimų, kompetencijų, motyvacijos lyginamąją analizę, nustatyti, kaip reali situacija koreliuoja su dokumentais, reglamentuojančiais kalbų mokėjimą, mokymosi perspektyvą (Riemer, 2001; Wittchen, 2012; Wolff, 2012; Fischer, 2014; Hudson, 2014; Klippel, 2016).

Remiantis nagrinėta mokslinė literatūra, teikiamos šios rekomendacijos efektyvesniam kalbų mokymuisi: mokytis savarankiškai – savarankiško mokymosi kursai apima įvairias priemones ir metodus; žiūrėti televizorių, naršyti internete – daugybė transliuotojų rengia televizijos ar radijo kalbų kursus, siūlo užsienio kalbų pamokas, dažnai kartu su garso medžiaga ir paveiksliukais; mokytis kursuose – mokytis grupėmis naudinga, nes taip rasite draugų,

paskatinsiančių jus mokytis, o mokytojas padės pritaikyti mokymąsi konkrečioms poreikiams; mokytis darbe – vis daugiau darbdavių pripažįsta, kad užsienio kalbų įgūdžiai svarbūs verslo sėkmei, bendrovės organizuoja nemokamus arba iš dalies mokamus kalbų kursus; susirasti mokymosi partnerį – du partneriai, kalbantys skirtingomis gimtosiomis kalbomis, mokosi vienas kito kalbos bendraudami elektroniniu paštu, telefonu; mokymo turinio sudarymas ir pateikimas turi būti toks, jog galėtų užtikrinti kiekvieno studento kintančių poreikių patenkinimą bei potencialių galimybių sklaidą ir praktinį pritaikymą.

Mokslinės literatūros ir dokumentų analizė atskleidė: užsienio kalbų mokymosi motyvacija laikytina esminiu sėkmingo kalbų mokymosi veiksmu. Motyvacijos aptarimas svarbus tiek besimokančiajam, tiek kalbų dėstytojams. Motyvaciją žadinančių veiksnių analizė sukuria prielaidas sėkmingam kalbų mokymuisi. Autonomiška, savarankiška asmenybė sugeba mokytis atsakingai, išsikelti mokymosi tikslus, pasirinkti tinkamiausią mokymuisi medžiagą, tikslingai konsultuojasi su dėstytojais ir prisiima atsakomybę už mokymosi rezultatus. Dėstytojo atsakomybė pasireiškia kuriant palankias kalbų mokymuisi aplinkas, konsultuojant, parenkant aktualią medžiagą, parenkant tinkamus mokymuisi metodus, sudarant komunikacinius tikslus atitinkančias mokymosi grupes ir situacijas. Užsienio kalbos kompetencija yra svarbi būsimam specialistui jo profesinėje veikloje ir asmeniniame gyvenime. Vystant užsienio kalbos kompetenciją, svarbu vadovautis individo autonomijos principais. Svarbų vaidmenį ugdant kalbos kompetenciją vaidina refleksija ir savęs vertinimas. Informacinių technologijų naudojimas laikytinas metodu, efektyviausiu užsienio kalbų mokymąsi. Motyvacija skatinama, kai, mokantis užsienio kalbų, akcentuojami šie veiksniai: ne rezultatas ir žinių perteikimas, bet mokymosi procesas ir žinios; pabrėžiamas ne mokytojas – žinių davėjas, besimokantysis – priėmėjas, bet besimokančiojo ir pedagogo bendradarbiavimas, studento patirtis bei kalbinis išprusimas; kreipiamas dėmesys ne į dalyko turinį, bet į mokymosi procesą; besimokančiojo vaidmuo – ne įgyti žinių, dirbant individualiai, o nuolatinis tobulėjimas, atsakomybė už savo mokymąsi, aktyvus dalyvavimas bendradarbiaujančiose komandose; vertinimas nebėra vienkartinis įvykis, orientuotas į rezultatą ir standartus, tačiau – nuolat besitęsiantis, orientuojantis į mąstymą, pažangos darymą, vertinant patį procesą; įvertinimas skatina asmeninės pažangos siekimą ir nepriklausomą užduoties atlikimą.

Išvados

1. Mokslinės literatūros bei dokumentų, reglamentuojančių užsienio kalbų mokymąsi, analizė, atskleidė, kad kalbų mokymasis – aktualus reiškinys. Kalbų mokymosi poreikiai šiuolaikinėje visuomenėje – aktualūs visoms amžiaus grupėms, visų profesijų atstovams. Kalbų mokomasi asmeniniams, profesiniams, socialiniams tikslams patenkinti. Kalbų mokomasi siekiant karjeros, bendravimo, keliavimo, ekonominių poreikių patenkinimo. Užsienio kalbų mokymosi poreikiai pasireiškia per užsienio kalbų mokymosi svarbą ir aktualumą gyvenime, studijose, karjeroje. Europos Sąjungos dokumentai skatina mokytis kalbų, ypač rečiau vartojamų, ragina kiekvieną pilietį išmokti bent dvi užsienio kalbas. Užsienio kalbų aktualumas šiuolaikinėje visuomenėje sąlygoja ir kai kurias problemas: studento pasirengimą priimti kalbų mokymosi iššūkius bei pedagogo gebėjimą įgalinti studentą mokytis kalbų, žvelgti į kalbų mokymąsi, nepamirštant plataus edukacinio aspekto. Kalbų mokomasi dėl asmeninių, profesinių, visuomeninių, praktinių siekių – svarbu, kad besimokančiajam kalbos mokymasis taptų vidiniu poreikiu ir tęstųsi visą gyvenimą. Kalbų mokymasis bei vartojimas tampa kiekvieno asmens poreikiu, sukeltu vidinių motyvų, visuomeninės, kultūrinės, ekonominės situacijos.
2. Užsienio kalbų mokymosi motyvacija – esminis veiksnys, kuris padeda besimokančiajam orientuotis į tikslą, suvokti, kiek laiko reikės tikslui pasiekti, aktualizuoja būtinas žinias, sugebėjimus ir įgūdžius. Kalbų mokymosi motyvacija – tai dalis bendrosios mokymosi motyvacijos, todėl, motyvuojant besimokantį kalbų mokymuisi, svarbu sudominti asmenį, ugdyti besimokančiojo autonomiškumą, pasireiškiantį savarankiškumu, atsakingumu už mokymosi rezultatus, išsiaiškinti išmoktos kalbos pritaikomumo galimybes. Mokymosi turinio sudarymas, mokymosi formų, metodų ir vertinimo, mokymosi priemonių parinkimas, dėstytojo ir studentų paritetinių santykių realizavimas – tai didaktinės sistemos struktūrinių elementų sąveikos būtinybė motyvuojant studentą užsienio kalbos studijoms aukštojoje mokykloje. Studento autonomiškumas, asmeninių tikslų kėlimas, mokymosi aplinkos ir metodų pasirinkimas, gebėjimas dirbti grupėse, konsultuojantis su dėstytoju skatina kalbų mokymosi motyvacijos raišką bei didina galimybę įgyti reikiamų kalbos vartojimo įgūdžių.

Literatūra

1. Aufenanger, S. (2006). Lernen mit neuen Medien - Was bringt es wirklich? Forschungsergebnisse und Lernphilosophien. Heft 4/99, psl. 4-8.
2. Bagdonas, Jankauskienė, Zinkevičienė (2009). Kauno kolegijos pirmojo kurso studentų užsienio kalbų mokymosi poreikių tyrimas. Konferencijos pranešimų medžiaga. Kaunas: Kauno kolegija.
3. Bolonijos procesas. Kuriant Europos aukštojo mokslo erdvę. [interaktyvus], [žiūrėta 2017-03-10]. Prieiga per internetą: http://www.smm.lt/t_bendradarbiavimas/bolonijos_p.htm
4. Donath, R. (1998). Deutsch als Fremdsprache - Projekte im Internet. Stuttgart, Düsseldorf, Leipzig: Klett Verlag.
5. Europos mokymosi visą gyvenimą metų (1999) įgyvendinimas, rezultatai ir visapusiškas įvertinimas, Europos Bendrijų Komisijos ataskaita, COM. [interaktyvus], [žiūrėta 2017-03-12]. Prieiga per internetą: http://www.lssa.smm.lt/docs/Memorandumas_2001.doc
6. Fischer, S. (2014). Schulmüdigkeit und Schulverweigerung. Eine annotierte Bibliografie für die Praxis. München.
7. Franzen, M. (2003). *Mensch und E-Learning. Beiträge zu E-Didaktik und darüber hinaus*. Aarau: Sauerländer.
8. Jucevičienė, P. (1991). Modulinio mokymo galimybės//Mokslo darbų rinkinys. – Vilnius: Acta pedagogica Vilnensia.
9. Kalbų mokymo politikos aprašas. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija: Švietimo aprūpinimo centras, (2006). [interaktyvus], [žiūrėta 2017-03-10]. Prieiga per internetą: http://www.smm.lt/uploads/documents/Archyvas/Lt_kalbos_politika/kalbu_politika_internetui.pdf
10. Kalbų vaidmuo Lisabonos strategijoje (2010). [interaktyvus], [žiūrėta 2017-02-16]. Prieiga per internetą: http://ec.europa.eu/languages/languages-of-europe/languages-2010-and-beyond_lt.htm.
11. Kleppin, K. (2004). Bei dem Lehrer kann man ja nichts lernen, Zur Unterstützung von Motivation durch Sprachlernberatung. Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht [interaktyvus], [žiūrėta 2017-09-10] Prieiga per internetą: <http://tjournals.ulb.tu-darmstadt.de/index.php/zif/article/viewFile/489/465>
12. Klippel, F. (2000): Zur pädagogischen Interaktion im Fremdsprachenunterricht. In: Bausch, K.-R./Christ, H./Krumm, H.-J. (Hrsg.): Handbuch Fremdsprachenunterricht. (3. Aufl.), Tübingen, S. 119-125
13. Klippel, F. (2016) Forschungsmethoden in der Fremdsprachendidaktik - Ein Handbuch. Tübingen.
14. Kohonen, V. (2002). Student autonomy and the teacher' professional growth: fostering collegial culture in language teacher education. Dublin University Press.
15. Mc Laughlin T. H. (1997). Šiuolaikinė ugdymo filosofija: demokratiškumas, vertybės, įvairovė.- Kaunas: Technologija.
16. Mačianskienė N. (2004). Užsienio kalbų mokymosi strategijos. Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas.
17. Minkutė, R. (1997). Pasiiekimo testai ir testavimas kaip asmenybės motyvavimo studijoms veiksnys: daktaro disertacija. Kaunas: KTU.
18. Raasch, A. (1982). Fremdsprachen lernen, aber wie? Ismaning: Hueber.
19. Rampillon, U. (1995). Lerntechniken im Fremdsprachenunterricht heute. Ismaning: Hueber.
20. Riemer, C. (2001). Zur Rolle der Motivation beim Fremdsprachenlernen. In Claudia Finkbeiner, Gerhard. [interaktyvus], [žiūrėta 2017-09-18] Prieiga per internetą: <https://pub.uni-bielefeld.de/publication/1919559>
21. Saito, Y., Horwitz, E. (1999). Foreign language reading anxiety. Modern Language Journal, 83, 202-218.
22. Sarasin, S. (1995). Das Lernen und Lehren von Lernstrategien. Theoretische Hintergründe und eine empirische Untersuchung zur Theorie. Choreographien unterrichtlichen Lernens. Hamburg: Kovac.
23. Šiaučiukėnienė, L. (1997). Mokymo individualizavimas ir diferencijavimas. – Kaunas: Technologija.
24. Tholin J. (2008). Learner Autonomy. Self-directed learning and Assessment: Lessons from Swedish Experience. Prieiga per internetą: <http://bada.hb.se/bitstream/2320/3572/1/Tholin%20190508%20learner%20autonomy.pdf>. [Žiūrėta 2016-06-28].
25. Weber, H., Becker, M. (2000): Fremdsprachen im Beruf. Diskursorientierte Bedarfsanalysen und ihre Didaktisierung. Aachen. [interaktyvus], [žiūrėta 2017-09-10] Prieiga per internetą: <http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/source/huhtaen.pdf>
26. Wendt, M. (1996). Strategien des fremdsprachlichen Handelns aus radikal-konstruktivistischer Sicht. In: ders.: Strategien fremdsprachlichen Handelns: Lerntheoretische Studien zur begrifflichen Systematik. Band 1: Die drei Dimensionen der Lernaltersprache. Tübingen.
27. Wolff, T. (2012). Wenn Jugendliche nicht mehr zur Schule gehen. Verlag für Sozialwissenschaften.

NEEDS AND MOTIVATION OF LEARNING FOREIGN LANGUAGES

Summary

The article provides the review of scientific literature that analysis the needs of learning foreign languages connected with learning motivation. The documents regulating the contemporary learning of foreign languages are discussed, the relevance of learning foreign languages is highlighted and the importance of autonomy of an individual is emphasized. The links between motivation, autonomy and an individual in learning process are indicated here. The article points out the necessity of the introduction of communicative language teaching to successful mastering of foreign languages. It describes the most necessary conditions and the most efficient ways to gain communicative competence underlining the importance of the reorganization of foreign language studies according to the level of students' knowledge. The article also analyses students' attitude towards these activities. Most correction during the presentation stage is a type of form feedback. Furthermore, if assessment is to be linked to learning, then feedback is an important part of this connection. Absence of feedback may cause uncertainty. The article points out the necessity of the introduction of communicative language teaching to successful mastering of foreign languages. It describes the most necessary conditions and the most efficient ways to gain communicative competence underlining the importance of the reorganization of foreign language studies according to the level of students' knowledge. The article also analyses students' attitude towards these activities. Foreign language programmes have a didactic aim which is named as: communication, reading of scientific literature in the original language and translating. Providing aims it is important to give learning, not didactic aims, because information about potential learning results opens the perspective for students. If provided learning aim corresponds with student's needs, it assures student's aim seeking motivation. Another important structural element of the didactic system is the didactic content, which is chosen by the teacher, considering the needs of the learning person, therefore learning motivation encouragement is important in this process. The analysis of a research shows that the students, while seeking for study results, have to collaborate with their colleagues, to use the possibilities provided by institution and teachers. The institution has to ensure the effective feedback as a direct element of learning quality which enables effective collaboration in a learning process, usage and diversity of modern methods, adjustment of opinions of the parties concerned, and contemporary learning environment. The recommendations provided in the article can be applied by the improvement of the activity of higher school, by seeking to find out the students' needs and expectations in order to achieve the study results and to fortify the self-realisation needs.

Key words: the needs of learning foreign languages, learning motivation, study results, autonomy.

Informacija apie autorius

Dr. Algimantas Bagdonas. Kauno kolegijos, J. Vienožinskio menų fakulteto Ikimokyklinio ugdymo katedros lektorius. Mokslinių tyrimų laukas: pedagoginė psichologija, švietimo vadyba.

El. pašto adresas: algimantas.bagdonas@go.kauko.lt

Irena Jankauskienė. Kauno kolegijos verslo ir ekonomikos fakulteto MPPV katedros lektorė. Mokslinių tyrimų laukas - integruotų darbų teoriniai ir praktiniai aspektai.

El. pašto adresas: irena.jankauskiene@go.kauko.lt